

Mill. paa §§ 1—8. Det var den første Periode, den, som ligner den Periode, som jeg tror nu vil komme.

Vende vi os til den anden Periode, der kom samtidig med, at Hage blev Finansminister, saa se vi, at i 1903 lettedes Trykket, og Diskontoen faldt. Vi saa, at der endnu ingen Foretagsomhed var, at Obligationerne begyndte at staa højt, fordi der var rigelige Pengemidler, men Aktierne stode vedblivende lavt, og der var ingen Nybygninger, fordi Folk ikke havde rigtig Mod til at anbringe Penge. Det varede imidlertid kun et Aars Tid, og i 1904 fik vi den sunde, gode Foretagsomhedsperiode. 1904 er den gode, normale Tid, Diskontoen begyndte at stige, fordi der blev en Masse Arbejde gjort, og Krav paa Penge, Kurserne paa Aktierne steg, og Obligationerne fjernede sig alle fra Pari, og den sunde, gode Foretagsomhed overvandt Arbejdsløsheden. Finansielt set udtrykte denne Periode sig paa Statsregnskabet ved, at Forbrugsskatterne atter steg til 45 Mill., og at Jernbanerne gaved Overskud, større Overskud, og at Statsindtægterne ikke længere vare 66 Millioner, men 80 Mill. Kr.

Endelig kommer den sidste, den tredje Periode, den, vi have i dette Øjeblik: Spekulationsperioden, hvor Statsindtægterne svinge om 90 Mill. Det er den, vi nu ere i, og den vil jeg gerne have Lov til at sige et Par mere almindelige Ord om, fordi de baade kunne have finansiel-politisk Interesse og ogsaa stor økonomisk Interesse. Denne Spekulationsperiode, som begynder i 1906, havde jo i nogle Retninger Svindelens Karakter; Diskontoen begyndte som sædvanlig at stige, Jern- og Kulpriserne steg stærkt, og i Efteraaret 1907, da Rigsdagen traadte sammen, ere baade Diskontoen og Jern- og Kulpriserne stegne saa højt, som de vel overhovedet skulle stige, nemlig til det dobbelte af de Priser, som vi havde ved Aarhundredets Begyndelse. Forbruget begynder at gaa frem; Folk tro, at de tjene Penge, Produktionen fremmes, og en Masse Aktieselskaber startes. Og samtidig hermed er det, at den Udvandring af Obligationer til Udlandet tager Fart, som man nu meget beklager er gaaet for sig. Medens i 1895—99 de Sammenslutninger, som Hr. Heide lavede, væsentlig vare sunde, teknisk gode Sammenslutninger, hvis største Fare var Overkapitaliseringen — et Fænomen, der jo synes at være uadskillelig fra Aktiedannelsen —, saa var derimod den Spekulation og den Aktiedannelse, der har fundet Sted i Aar og i Fjor, mindre sund, fordi

det viste sig, at man ofte smeltede daarlige Foretagender sammen med gode Foretagender, ødelagde de fede Køer ved at koble dem sammen med magre; dertil kom, at vi fik en Række ny Emissioner, som ikke alle vare lige vellykkede. Bankerne begyndte at fordoble deres Kapital, vi fik den ene ny Aktieemission efter den anden. Byggesvindelen tog Fart i København, den Byggesvindelen, der paa nogle Punkter bør paakræve Lovgivningsmagtens Interesse. Denne Byggesvindelen fik vi sammen med Bankdannelsen, idet hver ny Bank, som blev dannet, Detailhandlerbanken, Grundejerbanken og Centralbanken, støttede den forcerede Byggegeschæft. Centralbanken lovede væsentlig at være en almindelig nordisk Bank, men saa viste den sig væsentlig at blive en Slags Finantselskab for en heldig Byggesagfører, der havde faaet Foden indenfor. Vi saa endogsaa med en enkelt Bank, at den ikke kunde paatage sig de simpleste og naturligste Bankforretninger, fordi dens Kasse var bleven damptrawlet i Forvejen. Det har i Virkeligheden vist sig, at vi paa Bankomraadet have faaet megen Usundhed; vi have fordoblet vor Bankkapital uden at kunne fordoble vore Forretninger; det kan man ikke gøre i Løbet af faa Aar. Og Følgen har været, at vi have haft en yderligere Konkurrence efter Bankmidler. Det er først gaaet ud over Sparekasserne derved, at Bankerne modtage Indlaan til 5 pCt.; det er i Virkeligheden en Rente, som Bankerne ikke kunne give uden selv at indlade sig i hasarderede Forretninger. Og paa den anden Side have vi haft et Kapløb om at anbringe disse Midler, fordi man ikke turde kaste en Kunde bort; Bankerne have konkurreret saa stærkt efter Kunder indbyrdes, som vi ikke tidligere have set. Vi have ved den Warburgske Fallit fornylig set, at alle vore Banker havde indladt sig paa at give Kredit til det samme Firma i meget stort Omfang uden at underrette hinanden derom. Det kom dertil, at selv en Bank som Landmandsbanken begyndte at give Byggelaan og interessere sig for denne Branche. Med andre Ord, vore Banker ere komne ind i en Usundhed, som sikkert baade maa og vil hævne sig paa en eller anden Maade.

Spørgsmaalet er da det, om vore Bankledere virkelig have været saa forsigtige, som de burde have været. Og der er jo dog Mænd som Direktør i Handelsbanken Dam, der har advaret os, idet han i 1906 gjorde opmærksom paa, at vi vilde komme til et Vendepunkt. Her i Folketinget har